

Dagens frågor

Kyrkornas världsråd

Att Kyrkornas världsråd (KVR) i Genève blivit ett omstritt organ är ingen nyhet. Med jämna mellanrum konstaterar någon att det politiserats. Detta borde vara svårt även för organisationens mest lojala anhängare att förneka.

Hur politiseringen ser ut kan exempelvis utläsas av en redogörelse av KVRs generalsekreterare Philip Potter, återgiven i Neue Zürcher Zeitung den 23 dec 1978. KVR har kritiserats av schweiziska kyrkosamfund för att medel ur en understödsfond gått till den rhodesiska Patriotiska fronten, som med våld söker makten i Rhodesia. Att sådant understöd skulle vara ett kyrkornas intresse anser de schweiziska kritikerna vara uteslutet. Generalsekreteraren svarade med en lång utläggning, som ledde fram till att fonden skall användas efter "en kombination av politisk bedömning och humanitärt understöd". Kommentatorn i den schweiziska tidningen konstaterade torrt att det då knappast kan spåras någon kvalitativ skillnad mellan generalsekreterarens och tex kubanernas ingripande i Afrika.

KVR brukar också beskyllas för att låta organisationen gå i politiskt ledband hos öststaterna och att vara infiltrerat därifrån. Sådant brukar mötas med indignation och sorg från svenska kyrkans ledning; man bör inte misstro sina medmänniskor, kan det heta. Det bör erkännas, att det är svårt att förete strikt bevisning även för vad som ibland förefaller uppenbart.

En framstående brittisk historiker och anglikansk präst, dr Edward Norman i Cambridge, höll emellertid i höstas de sk Reith Lectures i engelsk radio om "Christianity and the World" (föreläsningarna är tryckta i The Listener den 2 nov 1978 och följande

nr). Där finns en genomträngande analys av KVR. Personalen rekryteras bland idel socialister; rådet inte bara förespråkar ändring i världen utan därtill revolution; ekumenik betraktas inte längre som en förening mellan olika kristna kyrkor utan i stället mellan folk av alla raser; den långt drivna antirasismen inom KVR riktar sig mot vit, men inte mot svart rasism. Kyrkorna anses ha en profetisk roll att förkunna Guds vilja – men "profetismen tycks naturligt sammanfalla med radikal-liberala och marxistiska propagandamodeller". Allt detta går in i medlemskyrkorna: kristna ledare har en tendens att vara amatörer när det gäller professionell praktisk taktik.

Normans analys av östkyrkornas inflytande inom KVR går inte på linjen att KGB direkt infiltrerat KVR. Han menar att de ortodoxa kyrkorna i Sovjetunionen och andra öststater totalt assimilerats med regimerna. Det är därför de företräder en förening av marxism och sovjetisk utrikespolitik. Beskedliga svenskar tror att man har att lyssna till ryska kyrkoledares ord som någon slags uppenbarad klarhet. Det är inte så. Det ryska inflytandet i KVR är politiskt styrt, och svenska kyrkomän ansluter sig aningslöst till kommunisterna.

Det toleranta samhället

De senaste månadernas tidningsklipp har gett många exempel på samhällets sårbarhet i förhållande till kriminalitet och vanlig enkel förstörelselusta. Först kom en nyhet från televerket om planerad nyordning beträffande telefonkioskerna, åtminstone sådana som finns i större samhällen. Ett svårfångat klientel sysslar nämligen med att slita av hör-lurarna eller på annat sätt fördärva apparater. Därutöver ägnar sig tjuvar åt att plundra

penningbössorna i kioskerna, en sysselsättning som ofta kan ge en betydande, naturligtvis obeskattad extrainkomst. För den skull tänker man nu inrätta nya telefonställen, mest i bevakade lokaler, butiker och bensinstationer.

Ett annat kommunikationsverk, posten, har annonserat avsikt att sprida pensionsutbetalningarna, hittills i allmänhet koncentrerade till mitten av månaden, på tiden 10-19 i varje månad. Som skäl för ändringen åberopas - förutom jämnare arbetsbelastning för brevbärarna - att med nuvarande ordning "risken för rån är för stor".

SL - Stockholms Lokaltrafik - är som bekant utsatt för mycken skadegörelse (enligt DN för nästan 10 milj om året). Man vill gudskelov inte bekämpa förstörelsen genom att glesa ut turerna: istället sätter man upp annonser med följande troskyldiga text "Ni förstör, vi reparerar, ni förstör, vi köper nytt, vi förstår inte, varför ni förstör. Förstår ni?"

Det är uppenbart, att de olika slag av kriminalitet, som här omnämnts, är svåra att bekämpa sedan aggressionerna en gång tagit fart. Ej desto mindre är den blyga handfallenhet i samhällets attityder, som myndigheternas svaga reaktion vittnar om, ägnad att framkalla undran. I fråga om våld och förstörelse i tunnelbanan har - nu senast tack vare klokt initiativ av borgarrådet Lennart Blom - kraftiga motåtgärder i form av flera vakter kommit till stånd, alltså utöver de nämnda naiva anslagen.

En av orsakerna till utvecklingen, som också innefattar massor av rån och inbrott i hemmen samt de talrika bank- och butiksrånen, är alldeles otvivelaktigt socialdemokraternas svårförklarliga ovilja att i tid öka polisresurserna och att se till att befintliga

vakanser (märk läget i Stockholm!) verkligen fylls. Det vilar ett tungt ansvar på den borgerliga regim, som 1976 kom till, när det gäller att råda bot för gången tids försummelser. The permissive society - det allt tillåtande samhället - må ha sin charm för tjuvar och skadegörare. Men offren för toleransen - det rör sig inte om banker och butiker och kiosker utan framför allt om familjer och enskilda och kanske särskilt åldringar - har svårt att riktigt uppskatta den toleransen.

Den medicinska forskningen

En debatt om sjukvården och forskningen har börjat rulla igång, utgångspunkt är Landstingsförbundets debattskrift från 1975 "Hälsopolitiken och forskningen". I skriften ifrågasattes starkt om forskningen anpassar sig till de sjukvårdspolitiskt prioriterade problemområdena.

I och för sig var skriften välkommen, därför att den påminde forskarna om nödvändigheten av att tala om vad de håller på med och politikerna att tala om vad de har för önskemål. Debatten borde ha slutat med att man funnit former för bättre kommunikation mellan forskare och politiker. Men nu börjar sjukvårdspolitikerna, animerade av tjänstemän inom Socialstyrelsen, SPRI och Landstingsförbundet, att diskutera detaljstyrning av den medicinska forskningen. Korten lades fram i samband med remissbehandlingen hösten 1978 av de statliga utredningarna om forskningspolitik och forskarutbildning. I snart två år har politiker också haft säte i regions- och universitetsstyrelser, vilket kanske ger mersmak och en önskan att styra ända ner på institutionsnivå.

På fullt allvar föreslås i olika remissvar att sjukvårdshuvudmännen (= sjukvårdspoliti-

kerna) skall vara med och antaga forskningsstuderande och besluta om vilken inriktning dessas forskning skall ha, vilket innebär en början till politisering av forskarutbildningen. Landstingsförbundets styrelse avlossar följande salva i sitt remissvar över forskningspolitiken: "Önskemålen om hänsynstagande inom forskningsinriktningen till sjukvårdspolitiska prioriteringar har vunnit alltför ringa gehör. Detta stämmer dåligt med den allmänna tendensen till ökat demokratiskt inflytande på FoU-verksamhet som bedrivs med allmänna medel." Dessutom hotar Landstingsförbundets styrelse med att landstingen skall skaffa sig en egen kompetens på forskningsområdet för att kunna utöva ett styrande inflytande.

Även Socialstyrelsen talar i en utredning om att skaffa sig kompetens för att styra forskningen. Man önskar att FoU-verksamhet skall ingå som en integrerad del av fackbyråernas verksamhet och att byråerna i ökad utsträckning skall följa den FoU-verksamhet som bedrivs inom universitetsväsendet. Detta skall tydligen bli den nya arbetsuppgiften för Socialstyrelsen sedan styrelsens administrativa uppgifter i allt väsentligt decentraliserats.

Ivern är stor hos sjukvårdspolitikerna att kasta sig över den medicinska forskningen och försöka få makten över den. Hur vore det om dessa politiker först tog reda på vad den medicinska forskningen egentligen arbetar med för problem? De kanske ligger närmare de prioriterade områdena än man föreställt sig. Ett lämpligt tillfälle till information yppar sig i vår, när Karolinska Institutet håller öppet hus för allmänhet och sjukvårdspolitiker och visar upp vad man håller på med.

Flyktingar från Vietnam

Olof Palme gjorde i början av januari uttalanden i vilka han avstyrkte att Sverige skulle öppna sina gränser för flyktingar från Vietnam. De skåtbåtflyktingarna lever – om de överlever – i de mest fruktansvärda förhållanden. Länder som Malaysia har tagit emot så många de kunnat och mera därtill. Redan att placera några hundra hos oss skulle vara en hjälp, och FNs flyktingkommissarie vände sig till Sveriges regering med en entrogen begäran om sådan. Vore det inte naturligt att Sverige, som tar emot chilensare och argentinare och assyrier, som påstår sig vara politiska flyktingar, skulle kunna bereda plats för vietnameser i deras svåra läge?

Hr Palme vill inte att det skall gå till så, och man förstår honom. För honom är flyktande vietnameser en fara. Redan att de flyr från det kommunistiska mörkerlandet innebär en anklagelse mot dem som i vått och torrt stött Vietnams sak. Om de så berättar om "omskolningen", de grymma politiska förföljelserna, går det inte längre att dölja vilket land som under hr Palmes regerings-tid och på hans tillskyndan beviljades det största svenska biståndet av alla u-länder.

Ingen har försvarat Vietnam så som hr Palme. När FNL, lett och utrustat från Nordvietnam, höjde upprorsfanan i Sydvietnam, fanns hr Palme om inte på barrikaden så åtminstone på Sergels torg. Där kunde han i facklors sken fritt fördöma det förhatliga USA. Då det blev alltmera uppenbart att nordvietnamesiska trupper förde ett erövringskrig, förändrade detta inte den svenska regeringens inställning. När erövringen var fullbordad satte den på sämsta tänkbara underlag igång miljardprojektet Bai Bang.

Det märkliga är att Vietnam fortfarande är det u-land som får den mesta hjälpen,

detta fastän det nu hör till Komekon och vår hjälp alltså också går till denna kommunistorganisation, som verkligen inte behöver understöd. Vet man inte om detta i UD; det förefaller inte så. I årets statsverksproposition föreslår utrikesminister Blix att Vietnam skall få ytterligare 20 milj kr. Sammanlagt blir det 400 milj. Regeringsbeslutet tycks ha sammanfallit ganska precis med Vietnams nya anfallskrig mot Kambodja!

Det må vara sant att det är svårt att direkt upphöra med ett bistånd, även om det utlovats under andra förhållanden. Till Kuba betalar alltså Sverige fortfarande 30 milj kr om året – till skolböcker, minsann! Detta trots att Kuba är permanent krigförande i Afrika. Men biståndet dit skall dock enligt uppgift komma att upphöra. Att höja biståndet till Vietnam, samtidigt som detta land dels börjat ett nytt anfallskrig, dels behandlar sina nya undersåtar så att flyktingar strömmar därifrån, det är direkt utmanande.

Planering (s)

Utanför Norrköping byggs ett nytt bostadsområde, som heter Klockaretorpet. Det skall vara färdigt 1983, och då beräknas 6 200 människor bo där, varav 2 860 i åldrar under 24 år. Det är rimligt att man räknat med behovet av en fritidsgård för området, och en sådan är också under byggnad.

Men planeringen av gården sträcker sig längre än så. Norrköping är en socialdemokratiskt styrd kommun och detta så till den grad att de fem platserna som kommunalråd tagits i beslag för socialdemokrater, alltså något av typ Timrå. Ingen borgerlig har släppts in i kretsen, och Partiet dominerar mycket riktigt allt som sker. Emellertid vet man ju att detta inte kan gå i längden. Det är

kommunalval i höst, och hur detta än utfaller måste till sist en viss demokratisk ordning komma till stånd. Lex Timrå kastar sin skugga också över Norrköping.

Alltså ser man till att man i tid lägger beslag på vad som kan gå. Fritidsförvaltningen i Norrköping har beslutat att den nya fritidsgården, då den står färdig, skall skötas av tre organisationer i samverkan, nämligen – ABF, Unga Örnar och socialdemokraternas ungdomsförbund SSU.

Barnen i Klockaretorpet skall, oberoende av från vilken familj de kommer och av vad deras föräldrar tänker, grundligt och under hela sin uppväxttid indoktrineras i en enda politisk riktning. Ett helt typiskt uttryck för hur den socialdemokratiska maktapparaten ser på sina möjligheter – och på barn och ungdom.

Legitim opinionsbildning

Redaktören för TCO-tidningen, Roland Ekström, har på nytt tagit till orda om Svensk Tidskrift och våra artiklar om TCO. Rösten stiger till falssett. Svensk Tidskrift strävar efter att slå sönder TCO, skriver han. Svensk Tidskrift vill "störta TCO i grus och aska" eller också eliminera organisationens samhällsinflytande. Svensk Tidskrift är ingen legitimerad opinionsbildare, det är den slutsats han kommer fram till, den har ingen egen rätt att bilda opinion.

Svensk Tidskrift tillåter sig emellertid att fortsätta att skriva, detta med fullt stöd av tryckfrihetslagen. Om tidskriften därvid är opinionsbildande, måste detta bero på att ett antal människor kommit fram till att tidskriftens meningar är riktiga. Det är detta som man på ledande TCO-håll har så svårt för att uppskatta, ja fatta.

Svensk Tidskrifts andel i TCO-debatten har varit inriktad på att få klargjort om de åsikter, som TCO framfört i uttalanden, rapporter och utredningar, haft stöd hos en större del av organisationens medlemmar. En SCB-undersökning gjordes, och den behandlades i tidskriftens spalter av olika specialister, vilka skrev öppet under sina namn, och bedömdes i redaktionella artiklar. Man kunde av undersökningen utläsa att ett mycket stort antal, upp till 81 % och därutöver, av organisationens medlemmar ansåg att de hade små eller inga möjligheter att påverka TCOs beslut om ställningstaganden i viktiga samhällsfrågor. TCO-ledningen har riktat en minst sagt onyanserad kritik mot Svensk Tidskrift för att vi talat om detta. Självkritiken har däremot lyst med sin frånvaro.

Så inträffade att Industritjänstemannaförbundet, SIF, lät fondfrågan gå ut på remiss till sina klubbar och avdelningar. Det visade sig att 70 % av medlemmarna hade åsikter

som stred mot dem som SIF-kongressen framlagt. De gick alltså emot sin egen kongress. Detta ställningstagande har tydligen förvånat dem som borde vetat bäst, nämligen förbundsledning och ombudsmän. Men SIFs medlemmar har, tycks det, på ett övertygande sätt verifierat SCB-undersökningen, detta både ifråga om medlemmarnas syn på inflytandet i den egna organisationen och vad det gäller de stora samhällsfrågorna, i detta fall löntagarfonderna.

Vad Svensk Tidskrift beträffar är den inte ute i avsikt att lägga TCO som organisation i grus och aska! Den har haft helt andra ambitioner. Den har velat visa – på grundval av ett införskaffat stort och väl underbyggt material – att TCOs ledning inte alltid motsvarat vad medlemmarna står för och därmed, indirekt, att ledningen underskattat medlemmarna. Den, låt oss säga lätta hysteri med vilken TCO-ledningen reagerat bekräftar att tidskriften lyckats.